

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 mars 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (RP 158/2007 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet lämnat utlåtanden i ärendet. Utlåtandena (GrUU 3/2008 rd och FvUU 1/2008 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kommunikationsråd Juhapekka Ristola, kommunikationsministeriet
- lagstiftningsråd Helena Hynynen, justitieministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, Dataombudsmannens byrå
- jurist Eeva Lantto, Kommunikationsverket
- jurist, legal counsel Pauliina Sipilä, Digita Ab

- direktör, Director and General Counsel Jukka-Pekka Joensuu, TDC Oy
- jurist Tiina Tirkkonen, DNA Oy
- chef för juridiska ärenden Teemu Summanen, Finnet-förbundet rf
- projektchef Antti Kotilainen, Upphovsrättens informations- och övervakningscentral
- direktör Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto
- vice ordförande Ville Oksanen, Electronic Frontier Finland ry EFFI
- juridisk chef Marko Lahtinen, FiCom
- kundrelationschef Olli Honkkila, Teosto ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- inrikesministeriet
- undervisningsministeriet
- Skyddspolisen
- Befolkningsregistercentralen
- centralkriminalpolisen
- Gränsbevakningsväsendet
- Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
- SWelcom Oy
- Kopiosto ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation ändras. De tjänsteföretag som är skyldiga att göra en televerksamhetsanmälan ska åläggas att lagra kommunika-

tionsuppgifter i tolv månader. Lagringsskyldigheten ska gälla bl.a. uppgifter om vem som har ringt ett samtal eller skickat ett e-postmeddelande och när detta har skett. Lagringsskyldigheten

utsträcker sig inte till innehållet i meddelandena. Uppgifterna ska lagras för myndigheternas behov och i synnerhet för behov i samband med utredning av brott. De föreslagna ändringarna gäller enbart lagring av uppgifterna. Utnyttjandet av uppgifterna och myndigheternas rätt att få information bestäms alltså i enlighet med an-

dra, gällande nationella bestämmelser. Den myndighet som uppgifterna lagras för ska svara för de extra kostnader som lagringen medför för teleföretagen.

Dessutom föreslås vissa lagtekniska ändringar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och annan utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Syftet med skyldigheten att lagra uppgifter. Genom lagförslaget genomförs direktivet om lagring av uppgifter i samband med kommunikationstjänster (24/2006/EG). Enligt artikel 1 (Syfte och tillämpningsområde) är syftet med direktivet att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om de skyldigheter som leverantörer av allmänt tillgängliga kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät har att lagra vissa uppgifter som de genererat eller behandlat för att säkerställa att uppgifterna är tillgängliga för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott såsom de definieras av varje medlemsstat i den nationella lagstiftningen.

I den föreslagna lagen nämns inte syftet med skyldigheten annat än att rubriken i 14 a respektive 14 b § anger att lagringen avser myndigheternas behov. I sitt utlåtande framhåller grundlagsutskottet att syftet måste anges för att man ska kunna bedöma om en eventuell begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna är acceptabel eller inte. Kommunikationsutskottet föreslår att förslaget ändras med anledning av detta.

Tillämpning av 60 § i upphovslagen. Under behandlingen i utskottet framfördes uppfattningen att reformen fråntar upphovsrättsinnehavare deras civilrättsliga rättsmedel enligt 60 a—60 d § i

upphovsrättslagen. Men förslaget försämrar inte i något som helst avseende möjligheterna att få uppgifter på grundval av upphovsrättslagen, sägs det i information till utskottet. Teleföretagen kommer också framöver att förvara uppgifter för sin företagsverksamhet och innehavare av upphovsrätt kommer att ha rätt att få uppgifterna på samma villkor och lika länge som innan lagen ändrades. Som ett stickspår bör det här framhållas att kunskapssamhället och teleföretagens tjänster utvecklas och att detta i framtiden kan innebära kortare lagringstider för uppgifter som teleföretagen behöver för egna ändamål.

Övriga synpunkter. De tekniska lösningarna och andra omständigheter för att lagra och använda uppgifter måste genomföras på ett sätt som inte äventyrar parternas rättssäkerhet eller leder till att kunderna förlorar förtroendet för teleföretagen, understryker utskottet. Dessutom är det viktigt att det med jämna mellanrum utvärderas hur reformen fungerar, vad de lagrade uppgifterna används för och om lagringstiden är lagom lång.

Detaljmotivering

14 a §. Skyldighet att lagra uppgifter för myndigheternas behov. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår vi en ny mening i 1 mom. Den preciserar syftet med skyldigheten att lagra uppgifter i överensstämmelse med direktivet. Direktivet talar om allvarliga brott, ett begrepp som inte är definierat i vår lagstiftning. Därför föreslår utskottet att uppgifterna bara ska få användas till att undersöka, utreda och lagföra de brott som avses i 5 a kap. 3 § 1

mom. i tvångsmedelslagen och gäller teleövervakning.

Grundlagsutskottet anser det viktigt att bestämmelserna om förordning av statsrådet och föreskrifter från Kommunikationsverket inte ingår i samma moment. Det måste framgå att föreskrifterna från Kommunikationsverket är underställda förordningar. Utskottet föreslår ett nytt omformulerat 5 mom. Då blir 5 mom. i propositionen ett nytt omformulerat 6 mom.

14 b §. Skyldigheter och förfaringssätt vid behandling av uppgifter som lagras för myndigheternas behov. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår vi att den första meningen i 14 b § 1 mom. preciseras. Bestämmelsen ska inte tala om skyldighet att komma överens om, utan om skyldighet att förhandla om lagringen av uppgifter. Dessutom föreslår utskottet två nya meningar efter den första meningen. De finns där för det fall att ministe-

riet och tjänsteföretaget inte når resultat i sina förhandlingar.

Som i 14 a § föreslår utskottet också här att bestämmelsen om förordning av statsrådet ingår i ett fristående moment, ett nytt 3 mom. Då blir 3 mom. i propositionen ett nytt omformulerat 4 mom.

31 §. Kommunikationsverkets uppgifter. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet och bestämmelserna om förordning av statsrådet i 14 a och 14 b § föreslår utskottet att meningen om förordning av statsrådet stryks i 2 mom. Dessutom bör formuleringen i den första meningen ses över.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kommunikationsutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 juni 2004 om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) 8 § 3 mom., 19 § 2 och 3 mom., 35 § 1, 3 och 4 mom. samt 36 § 1 mom., av dem 36 § 1 mom. sådant det lyder i lag 599/2005, samt

fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 198/2006, nya 14 a och 14 b punkter, nya 14 a—14 c §, till 19 § ett nytt 2 mom., varvid det ändrade 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., till 31 § ett nytt 2 mom. samt till 36 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 599/2005, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

2 och 8 §
(Som i RP)

14 a §

Skyldighet att lagra uppgifter för myndigheters behov

Utan hinder av vad som i detta kapitel bestäms om behandling av identifieringsuppgifter, ska ett tjänsteföretag som är skyldigt att göra televerksamhetsanmälan, på de villkor som anges nedan, se till att de uppgifter som nämns i artikel 5 i direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG lagras i tolv månader från det datum kommunikationen ägde rum. *Uppgifterna får bara användas för att undersöka, utreda och lagföra brott som avses i 5 a kap. 3 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (450/1987).*

(2—4 mom. som i RP)

De uppgifter som omfattas av skyldigheten att lagra uppgifter kan definieras närmare genom förordning av statsrådet. (Nytt 5 mom.)

Kommunikationsverket kan utfärda tekniska föreskrifter om *de tekniska detaljerna* kring de uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten. (5 mom. i RP)

14 b §

Skyldigheter och förfaringssätt vid behandling av uppgifter som lagras för myndigheternas behov

Ett tjänsteföretag som är skyldigt att lagra uppgifter ska innan lagringsskyldigheten fullgörs *förhandla* om genomförandet av lagringen med inrikesministeriet i syfte att säkerställa att uppgifterna lagras enligt myndigheternas behov. *Tjänsteföretaget ska besluta om det tekniska genomförandet, om parterna inte når enighet i frågan. Genomförandet ska vara kostnadseffektivt och ta hänsyn till behoven inom tjänsteföretagets rörelse, systemens tekniska egenskaper och den myndighets behov som står för lagringskostnaderna.* Det bör undvikas att flera tjänsteföretag lagrar samma uppgifter. De uppgifter som lagras ska utan onödigt dröjsmål kunna lämnas till de myndigheter som har rätt att få uppgifterna. Ett tjänsteföretag som är skyldigt att lagra uppgifter ska vid behov sörja för fullgörandet av skyldigheten i samråd med ett nätföretag, så att även de tillgängliga uppgifter enligt 14 a § som nätföretaget behandlar för tillhandahållande av tjänsteföretagets tjänster lagras. Ett tjänsteföretag som är skyldigt att lagra uppgifter ska se till att abonnenten har tillgång till information om att uppgifter lagras och om syftet med lagringen. (2 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om hur skyldigheten att lagra uppgifter ska genomföras får utfärdas genom förordning av statsrådet. (Nytt 3 mom.)

Kommunikationsverket kan utfärda närmare föreskrifter om hur lagringsskyldigheten ska genomföras tekniskt. (3 mom. i RP)

14 c och 19 §
(Som i RP)

31 §

Kommunikationsverkets uppgifter

När Kommunikationsverket bereder föreskrifter *som utfärdas med stöd av denna lag* ska verket höra och samarbeta med kommunikationsministeriet. (*Utesl.*)

35 och 36 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 16 april 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Mikko Alatalo /cent
Marko Asell /sd
Leena Harkimo /saml
Mats Nylund /sv
Pentti Oinonen /saf
Reijo Paajanen /saml

Lyly Rajala /saml
Tero Rönni /sd
Janne Seurujärvi /cent
Ilkka Viljanen /saml
Anne-Mari Virolainen /saml
ers. Lauri Oinonen /cent
Sari Palm /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.